

KPS Studiebijeenkomst

Thema: De verzekerde pensioenregeling: hoe zeker wilt u het hebben?

Woensdag 8 februari 2012

In de middagbijeenkomst van 8 februari 2012 staat de verzekerde regeling, en met name de toekomstbestendigheid daarvan, in de schijnwerpers. Veel KPS-deelnemers bezoeken het Hilton Parc Hotel te Soestduinen om zich onder leiding van dagvoorzitter Annemiek Vollenbroek te laten informeren en bovenal te discussiëren over het thema: *'De verzekerde pensioenregeling: hoe zeker wilt u het hebben?'*

Blijven we aan de kant schaatsen of steken we de plas over?

Met in gedachten de 'Elfstedenkoorts' die veel Nederlanders die middag bezig houdt, opent Frits Bart, directeur Aegon Pensioen Intermediair, met een toepasselijke beeldspraak: "Blijven we veilig aan de kant schaatsen? Of durven we meer risico te nemen en steken we de plas over?" Die gedachte geeft Frits mee wanneer hij inzoomt op de consequenties van het Pensioenakkoord voor de verzekeraars. Hoewel de uitwerking van het pensioenakkoord zich vooral richt op pensioenfondsen met harde rechten en zachte pensioenen, onderkennen ook de verzekeraars de noodzaak om de pensioenregelingen aan te passen. De behoefte aan een toekomstbestendige c.q. betaalbare pensioenregeling speelt immers ook bij werkgevers met verzekerde regelingen en bij herverzekerde pensioenfondsen. In het [uitwerkingsmemorandum](#) Pensioenakkoord van 9 juni 2011 zijn punten uitgewerkt als:

- overgang van nominale naar reële aanspraken,
- levensverwachtingsaanpassingsmechanisme (LAM),
- rendementsaanpassingsmechanisme (RAM),
- invaren.

Frits schetst de invulling van het LAM en RAM voor de toekomstige en opgebouwde verzekerde aanspraken. LAM en RAM leiden tot een op de cent nauwkeurige berekening van de pensioenaanspraken, maar ook tot meerdere pensioenleeftijden en verschillende indexatiepercentages in één en dezelfde regeling en mogelijk verlaging van de aanspraken. Kortom, aan de deelnemer wordt het nieuwe pensioencontract lastiger om uit te leggen en de risico's van stijgende levensverwachting, rente en beleggingsopbrengsten komen bij hem te liggen. Voor de gepensioneerde ontstaat grote onzekerheid over het pensioeninkomen omdat hij na het korten niet meer kan bijsturen. De verzekeraar wordt geconfronteerd met meer administratie rond de pensioenregeling; het Pensioenakkoord zal in de praktijk lastig uitvoerbaar blijken.

In het vervolg van zijn inleiding geeft Frits een aantal aanbevelingen om aan deze bezwaren het hoofd te bieden. Hij pleit voor:

- overstappen van defined benefit naar defined ambition, waarbij tot de pensioendatum de hoogte van het streefpensioen aan de deelnemer wordt gecommuniceerd,
- verhoging van de pensioendatum voor het gehele pensioen bij toename van de levensverwachting,
- jaarlijks bericht aan de deelnemer om de effecten van LAM en RAM op zijn streefpensioen duidelijk te maken (zonder de effecten uit te smeren),
- niet meer korten op ingegaan pensioen (hooguit verlaging van indexatie).

In de vrije markt is duidelijk een overstap te signaleren naar premieovereenkomsten (DC). De risico's liggen bij de werknemer en de kosten zijn inzichtelijk en beheersbaar voor de werkgever. Teneinde het risico voor de deelnemer in DC-regelingen te mitigeren, kan de deelnemer kiezen voor een DC-regeling met directe inkoop van een rente, een gegarandeerd kapitaal, een rendements- of inleggarantie en op het moment van inkoop kiezen voor stabilisering door duration matching en een pensioenknip. Door de komst van de PPI ligt de focus nog meer op DC-regelingen. De PPI dient als katalysator voor een frisse kijk op DC. Door genoemde ontwikkelingen richten verzekeraars zich op nieuwe pensioencontracten, waarbij het verhogen van de pensioenleeftijd het belangrijkste instrument zal zijn om het pensioen betaalbaar te houden. Frits rondt zijn inleiding af met de stelling dat de werknemer ook onder het nieuwe pensioencontract een keuzerecht op zekerheid dient te krijgen.

Knelpunten in de premieovereenkomsten van nu, zijn de piketpalen voor de uitgangspunten van morgen

Annemiek Vollenbroek, dagvoorzitter, bestuurslid en eigenaar van Plusvalenza, sluit aan bij haar vorige spreker met de conclusie dat het aantal DC-regelingen zal toenemen. Recent heeft Shell aangegeven over te stappen naar een individuele beschikbare premieregeling voor haar nieuwe werknemers. Daarom acht Annemiek het van belang nu stil te staan bij de knelpunten van de premieovereenkomsten zoals deze in de afgelopen decennia in de pensioenmarkt zijn uitgezet. Deze knelpunten dienen als piketpalen voor de uitgangspunten van de 'DC-regeling van morgen'. In haar inleiding gaat de aandacht uit naar de punten van 'advies', 'communicatie' en 'product'. Voorheen werd in het adviestraject te snel gekozen voor een DC-regeling vanwege beheersbare pensioenlasten, risico van waarde-overdracht, flexibiliteit en consequenties voor de jaarrekening. Zonder dat daarbij de DB-regeling serieus in ogenschouw werd genomen. In de communicatie ontbrak het dikwijls aan duidelijkheid over de beleggingsrisico's en het ambitieniveau achter de regeling. Maar ook aan duidelijkheid over de effecten van de gehanteerde lifecyclesystemen en over de tarieven bij aankoop van de uitkeringen. Wat betreft dat laatste leert de ervaring dat de indicatieve pensioenuitkeringen dikwijls worden berekend op basis van de actuele tarieven. Inzicht in de effecten van langlevens en een mogelijk lagere rente op het tarief ontbreekt. Gelet op het product van de premieovereenkomst signaleert Annemiek knelpunten bij de invulling van de zorgplicht, de kwaliteit van de beleggingen, de kosten en de inrichting van de lifecyclebeleggingen die veel verzekeraars op basis van hun eigen visie invullen. Annemiek roept de aanwezigen op met aanbevelingen te komen die genoemde knelpunten kunnen wegnemen.

Een jonge levensverzekeraar aan het woord die zich uitsluitend richt op DC

Tom Bottinga en Corjanne Lucassen, algemeen directeur respectievelijk commercieel manager bij Brand New Day (BND) zijn gevraagd de KPS-deelnemers hun visie te geven op productinnovatie en verbetering van de communicatie met de deelnemer. In 2010 is de verzekeraar gestart met 3^e pijler producten. Eind 2011 is, in samenwerking met twee bewaarbedrijven, de premiepensioeninstelling in de markt gezet. BND streeft ernaar zelf pensioenverzekeraar te worden, zodat zij het collectieve productaanbod kunnen uitbreiden en met name ook een garantieproduct kunnen bieden. Aanvankelijk was BND gestart als direct writer op basis van execution only in de range van 3^e - pijler producten. Toch rees al snel de behoefte aan advisering en ook voor haar 2^e-pijlerproducten werkt BND nu met het intermediair. BND richt zich op de pensioendeelnemer en de werkgever en ijvert voor een premieproduct met lage kosten en persoonlijke dienstverlening. Daar waar de pensioendeelnemer opteert voor premiepensioen zonder garantie, levert BND passief beheerde aandelenbeleggingen en een individuele obligatieportefeuille die het renterisico op pensioendatum afdekt. Vanaf 25 jaar voor de pensioendatum wordt het risico jaarlijks afgebouwd.

Gezien de geschetste ontwikkelingen richting DC-pensioen werd tijdens de discussie het idee geopperd om de AOW te verhogen en zoveel mogelijk weg te blijven van DC-regelingen. Als tegengeluid werd gezegd: "Laten we ophouden met de vraag naar absolute zekerheid rond het pensioen over 40 jaar. Tegen die tijd is m'n loon, de waarde van m'n huis en ook m'n hypotheek onzeker. Waarom die roep om zekerheid?"

* * *